

Af Lotte Prætorius,
medlem af ledelsesgruppen i G-sektionen

Ditte Eberth Timmermann
næstforperson i E-sektionen

LITTERATUR SÆTTER SPOR

De aftryk litteraturen sætter hos eleverne, betyder noget for deres opfattelse af dem selv, andre og den verden der ligger derude. Når vi læser kanonlitteratur i dansk, kan og bør det blive mere end en tung forpligtigelse. Det kan skabe en fælles litterær hukommelse og spejle vores samtid i store kvalitetsværker. De litterære spor vi videregiver, må være relevante og fx ikke udelukke minoriteter bare fordi de er minoriteter. Kanon kan ikke undgå at blive en autoritær stemme, men det er vigtigt at den stemme også er demokratisk. Derfor skal der være plads til flere litterære kvalitetsstemmer. I vores arbejde med at få danskfagets kanon revideret har det seneste genembrud været en invitation fra Mattias Tesfaye til et møde i Undervisningsministeriet.

Vi mødte op tirsdag d. 26. september sammen med tidligere forperson for G-sektionen, Mischa Sloth Carlsen. Med i lektormappen havde vi bøger til ministeren for at gøre ham opmærksom på forfattere som vi synes bør overvejes til en revideret kanon. De tre udvalgte var Tove Ditlevsens *Barndommens gade* (1943), Inger Christensens *Sommerfugledalen* (1991) og J.P. Jacobsens *Mogens og andre noveller* (1882). Valget var faldet på netop disse for at vise at debatten ikke kun handler om en større kønsbalance, men også handler om at der er flere kvalitetsforfattere der af uforklarlige årsager ikke optræder i kanon.

Med vores litterære gaver kom mødet med ministeren allerede fra begyndelsen til at handle om litteratur og læsning og hvordan eleverne kan genfinde læselysten og motivationen til at fordybe sig i den klassiske litteratur. Det er vigtigt at revideringen af kanon kommer eleverne til gode, så de kan se meningen med en litterær kanon i 2023. Der er umiddelbart stor forskel i erfaringsverdenen hos J.P. Jacobsens *Mogens*: "Sommer var det, midt paa Dagen, i et Hjørne af Hegnet. Lige-for stod der et gammelt Egetræ, om hvis Stamme man gjerne kunde sige, at den vred sig i Fortvivlelse over den Mangel paa Harmoni, (...) Og saa Mennesket under Egen; han laae og gispede og saae veemodigt, hjælpeløst, op mod Himlen." Og Tove Ditlevsens *Ester*: "Og derinde sover fjortensårs piger med en knugen over brystet som af uløst gråd. Det der er sket med

dem, og det der sker de næste par år eller de næste par dage skal trække dybe spor og bestemme deres skæbne." Samtidig viser begge værker universelle erfaringer med det at være ung.

Litteraturen vil altid have en særlig plads i undervisningen i dansk, og litteraturen påvirker os - den giver os noget, gør noget ved os og ændrer os, og det er derfor de litterære spor kan sætte sig i læseren resten af livet. Tænk blot på Inger Christensens berømte linjer fra *Sommerfugledalen*: "De stiger op, planetens sommerfugle / som farvestøv fra jordens varme krop" der åbner en helt ny verden for læseren. Vores lille bog-gave blev en implicit pegen på at valget af de 14 forfattere tilbage i 2004 er et udtryk for netop det kanonudvalgs litterære holdninger og smag dengang. Lidt polemisk kan man spørge hvorvidt den obligatoriske kanon fra 2005, sådan som den er udformet, har gavnet dansk læsekultur ved at have skabt hegemoni for én vinkel på kvalitetslitteraturen? Litteraturhistorier og antologier til undervisningsbrug de sidste 20 år er tydeligt blevet mere og mere ensrettede.

Ministeren takkede os for bøgerne som han ville se frem til at læse eller genlæse. Det håber vi han kan finde tid til i travlheden med det nye folkeskoleudspil og uddannelsesdebatten - og så samtidig overveje kanonlistens mangler og styrende kraft. Efter vores møde med Tesfaye ved vi at ministeren er et både læsende og belæst menneske der anser litteraturen som vigtig for dannelsen, og at han ønsker at vores litterære kulturarv bør spille en anden og mere betydningsfuld rolle i samfundet og for de unge mennesker end i dag. Han udtrykte stor bekymring for den herskende læsekrise og gav os på mødet tilsagn om at der skal ske noget med kanon i sin nuværende udformning. Han sagde bl.a.: "Jeg vil gerne være med til at ændre kanon, men for mig er processen vigtig, og derfor har jeg ikke travlt". Med vores møde er der taget et vigtigt videre skridt. Vi har her en måneds tid senere skrevet til ministeren og takket ham for mødet og sendt en liste med forslag til personer til et kommende kanonudvalg som vi håber, vil blive etableret inden for en overskuelig fremtid.